Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003596

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-08-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Андрєєва Марія Андріївна
2. Mariia A. Andrieieva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9116-4056

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 47746 Філологія

Дата захисту: 28-10-2025

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10840

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.21.33

Тема дисертації:

1. Когнітивно-наратологічні властивості англійськомовних художніх текстів для дітей (на матеріалі сучасних художніх наративів Великої Британії)

2. Cognitive and Narratological Characteristics of the Anglophone Literary Texts for Children (a Case Study of Modern Fiction Narratives of Great Britain)

Реферат/анотація:

1. Андрєєва М. А. Когнітивно-наратологічні властивості англійськомовних художніх текстів для дітей (на матеріалі сучасних художніх наративів Великої Британії). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія (03 Гуманітарні науки). – Херсонський державний університет Міністерства освіти і науки України, Херсон, Івано-Франківськ, 2025. Дисертацію присвячено виявленню когнітивних і наратологічних властивостей сучасних художніх текстів для дітей літературної традиції Великої Британії культурно-історичної епохи постмодернізму та її подальших відгалужень, зокрема, метамордернізму. Матеріалом дослідження послугували сучасні художні тексти для дітей жанрів казки, короткого оповідання, ілюстровані художні тексти для дітей, а також художні тексти для дітей гібридних жанрів. Для дослідження було відібрано популярні художні тексти відомих авторів британської літературної традиції, створені у XX – XXI ст. Метою

дослідження є виявлення лінгвокогнітивних, наратологічних та мультимодальних властивостей художніх текстів для дітей Великої Британії періоду з XX по XXI ст. У річищі когнітивної наратології у дослідженні визначено особливості формування персонажів художніх текстів для дітей, якими, як правило, постають діти або антропоморфні персонажі дитячого віку, що прагнуть самоусвідомлення, а також розуміння власних почуттів, емоцій і внутрішніх конфліктів. У контексті мультимодальної наратології було виявлено роль взаємодії вербального та візуального модусів у конструюванні смислів у художніх наративах для дітей (зокрема гендерного паритету, інклюзії, толерантності, різноманіття, емоційного благополуччя, самореалізації, допомоги довкіллю). Дисертаційне дослідження засвідчило, що сучасні художні тексти для дітей вирізняються своєю динамічністю, неконвенційністю, мультимодальністю, особливим стилем нарації наратором-дорослим через точку зору фокалізатора-дитини, актуальністю тематики (до якої зокрема відносимо гендерний паритет, інклюзивність, різноманіття, толерантність, емоційне благополуччя, а також еко-активістську діяльність та захист довкілля), переосмисленням стереотипних персонажів, взаємопроникненням казкового і реального хронотопів, унікальним мовленням, яке відображається, зокрема, у чайлд-метафорах, лексичних трансформаціях різних видів, гіперболах, іронії, персоніфікації, метонімії, грі слів. Також властивістю сучасних художніх текстів для дітей вважаємо зміну фокусу від традиційного протистояння Добра і Зла (зовнішнього конфлікту), на взаємодію дитини зі своїм внутрішнім світом, її почуттями та емоціями. Ключові слова: наратив, художній текст для дітей, когнітивна наратологія, неконвенційність, лексико-семантичні особливості, мультимодальність, мультимодальна метафора, емоції, художній час і простір, персонаж-дитина, інклюзія, різноманіття, еко-активізм.

2. Andrieieva M. A. Cognitive and Narratological Characteristics of the Anglophone Literary Texts for Children (a Case Study of Modern Fiction Narratives of Great Britain). – Qualification research, manuscript. Thesis for the degree of Doctor of Philosophy in Philology: Specialty 035 Philology (03 Humanities). – Kherson State University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kherson, Ivano-Frankivsk, 2025. The dissertation focuses on the identification of cognitive and narratological properties of modern literary texts for children of the British literary tradition, embracing the narratives of the cultural and historical epoch of postmodernism and its subsequent offshoots, in particular, metamodernism. A case study of the research has been constituted by modern literary texts for children in the genres of fairy tales, short stories, illustrated literary texts for children, and literary texts for children of hybrid genres. For the study, we selected popular fiction narratives written in the 20th and 21st centuries by well-known authors of the British literary tradition. The study aims to identify the linguistic, cognitive, narrative and multimodal characteristics of the 20th–21st-century British literary texts for children. In line with cognitive narratology, the study identifies the peculiarities of the formation of characters in literary texts for children, who are usually depicted as children or anthropomorphic characters of childhood, and who seek self-awareness, as well as understanding of their feelings, emotions and internal conflicts. In the context of multimodal narratology, the role of the cooperation of verbal and visual modes in the construction of meanings in fiction narratives for children (in particular, gender parity, inclusion, tolerance, diversity, emotional well-being, self-realisation, and environmental assistance) was revealed. The research has shown that modern literary texts for children are distinguished by their dynamism, unconventionality, multimodality, special style of narration by the adult narrator through the point of view of the child-focalizer, relevance of themes (which include gender parity, inclusion, diversity, tolerance, emotional well-being, as well as eco-activism and environmental protection), rethinking of stereotypical characters, interpenetration of fairy-tale and real chronotopes, and unique lexical and semantic features, which include, in paticular, child-metaphors, various types of lexical transformations, hyperbole, irony, personification, metonymy, and play on words. Another important feature of modern literary texts for children is a shift in focus from the traditional confrontation between Good and Evil (external conflict) to the child's interaction with his or her inner world, feelings and emotions. Key words: narrative, literary text for children, cognitive narratology, unconventionality, lexical and semantic features, multimodality, multimodal metaphor, emotions, fictional time and space, child-character, inclusion, diversity, eco-activism.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Андрєєва М. А. Специфіка постмодерністської казки британської традиції (на основі наративів Р. Дала та Д. О'Лірі). Нова філологія. 2024. № 94. С. 12–20.
- Цапів А. О., Андрєєва М. А. Нарративні особливості постмодерністських казок британської традиції (на основі художніх текстів для дітей Р. Дала). Науковий вісник ХДУ. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація». 2023. № 1. С. 84–89.
- Andrieieva M. A. Thematic peculiarities of characters in postmodern literary texts for children. Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Germanic Studies and Intercultural Communication". 2024. № 2. P. 5–11.
- Tsapiv A. O., Andrieieva M. A. Eco-activist imagery in literary texts for children (a case study of English postmodern fairy tales and short stories). Cognition, Communication, Discourse. 2024. № 29. P. 74–85.
- Tsapiv A. O., Andrieieva M. A. Eventfulness as the main feature of narrative (a case study of R. Dahl's fairy tale "Billy and the Minpins"). Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Germanic Studies and Intercultural Communication". 2023. № 2. P. 60–66.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0123U103801

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цапів Алла Олексіївна

2. Alla O. Tsapiv

Кваліфікація: д.філол.н., доц., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5172-213X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крисанова Тетяна Анатоліївна
2. Tetiana A. Krysanova

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9456-3845

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ізотова Наталя Павлівна
2. Natalya P. Izotova

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2098-4687

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Ірина Семенівна
2. Iryna S. Shevchenko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2552-5623

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Базилевич Наталія Вікторівна
2. Nataliia V. Bazylevych

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5800-4915

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бєлєхова Лариса Іванівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бєлєхова Лариса Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Воропай Наталія Анатоліївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна